

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Samrådsspørgsmål H

Hvilke miljømæssige tiltag vil ministeren igangsætte for at bekæmpe de mange potentielle forureningstilfælde af PFOS rundt omkring i Danmark?

Samrådsspørgsmål I

Hvad vil ministrene gøre for at undgå, at flere borgere rundt omkring i Danmark risikerer at indtage det sundhedsskadelige PFOS, efter at blodprøver fra borgere i Korsør har påvist en gennemsnitlig PFOS-værdi på 43 ng/ml, hvilket svarer til det dobbelte af det maksimale af normalområdet?

Samrådsspørgsmål J

Hvad vil ministrene gøre for at skabe tryghed for de borgere, der er blevet særligt berørte af PFOS-forurening, herunder løbende sundhedsundersøgelser, yderligere støtte til sundhedsforskning eller evt. sikre økonomisk erstatning for kroniske følgevirkninger?

Svar

Indledning

Tak for samrådsspørgsmålene, som jeg vil besvare samlet. Sundhedsministeren vil besvare spørgsmålene bagefter.

Til at begynde med, vil jeg gøre det klart, at jeg ser med stor alvor på forurening med PFOS, og at jeg derfor har fulgt Korsør-sagen tæt, og af samme grund har jeg taget initiativ til, at vi får klarlagt og handlet på andre mulige forureninger rundt om i landet.

Generelt om sagen

Siden der blev konstateret forhøjede værdier med PFOS i spildevandet fra Korsør Renseanlæg, har Slagelse Kommune taget initiativ til flere undersøgelser og igangsat forskellige tiltag.

Kilden til PFOS i spildevandet blev sporet til brandskolen i Korsør, hvor der har vist sig at være forurening i både jord og grundvand med PFOS. Selvom brandslukningsskum, der indeholder PFOS, har været forbudt i Danmark siden 2011, har forureningen spredt sig fra brandskolen til strandengen med køer og til kolonihaver i nabolaget. PFOS er svært at nedbryde og stoffet har ophobet sig i kvæget, der har spist PFOS-forgiftet græs og vand på strandengen.

Det er bekymrende, som det er tilfældet i Korsør, at PFOS har været udledt i et sådan omfang og spredt sig via fødevarer til mennesker. Borgerne skal trygt kunne spise lokale fødevarer, uden bekymring for miljøfremmede stoffer.

Derfor bad jeg Miljøstyrelsen om at skabe overblik over mulige andre PFOS-forurenede brandskoler og

øvelsespladser. Regioner og kommuner har leveret input, og overblikket er nu offentliggjort.

Myndighedsansvar

Parallelt med indsamling af overblikket, har der løbende været koordinering og videndeling mellem Slagelse Kommune, miljømyndigheder, fødevaremyndigheder og sundhedsmyndigheder.

I sagen er der løbende kommet nye resultater på forskellige myndighedsområder, og mange myndigheder har været inddraget. Miljøstyrelsen har på baggrund af sagen og sammen med andre myndigheder lavet en tjekliste for, hvilke myndigheder der gør hvad, hvis der viser sig at være andre sager som den i Korsør.

Myndighedskompetencen på jordforureningsområdet er delt mellem regioner og kommuner. Kommunerne er miljømyndighed for jordforureninger, hvor en forurener kan gøres ansvarlig, og hvor det såkaldte ”forureneren-betaler” princip træder i kraft. Hvis der ikke er en forurener i den enkelte sag, der kan gøres ansvarlig, så overgår forurenings sagen til den offentlige indsats. Her er det regionernes ansvar at prioritere indsatsen, så vi får mest miljø for pengene.

For jordforureninger afhænger placeringen af ansvaret af, hvordan og hvornår den enkelte forurening er sket. Enhver forurening må behandles individuelt, fordi den konkrete forurening er

bestemmende for, hvilken myndighed der skal gøre hvad. Jeg kan forstå, at Slagelse Kommune er ved at klarlægge, hvad der er sket, og om erstatningsansvar i PFOS-sagen i Korsør nærmere.

Jeg inviterede til en teknisk gennemgang af sagen i september for at give fuldt indblik i forløbet og fordeling af myndighedsansvaret, hvor samtlige myndigheder var til stede og redegjorde for deres indsatser.

Ved den tekniske gennemgang præsenterede Miljøstyrelsen overblikket over brandøvelsespladser, som regioner, kommuner og Forsvaret har bidraget til. Den indsamlede viden har vist, at der er 181 brandøvelsespladser i hele landet, hvor der potentielt kan være anvendt PFOS-holdigt brandslukningsskum.

Overblikket har fokus på brandøvelsespladser, da der her er særlig risiko for PFOS-forureninger, fordi PFOS-holdigt brandslukningsskum er blevet håndteret udendørs i modsætning til andre brancher, hvor der kan være anvendt PFAS-holdige materialer og stoffer.

Nu har vi fået afdækket, hvor brandøvelsespladserne er. Næste skridt er at komme til bunds i, om der er andre sager som Korsør, og der skal ses på, om naboarealer kan være påvirket. Det gælder også for de af Forsvarets arealer, hvor der er konstateret forurening med PFOS.

Myndighederne er i gang, og der er desværre flere sager, der nu dukker op rundt om i landet, hvor der er konstateret PFOS-forurening i vandløb og naturen. Hvis der f.eks. er risiko for, at mennesker kan blive udsat for PFOS, som i Korsør, skal det opklares – og hellere i går end i dag. Jeg forventer også, at myndighederne undersøger mere bredt, om der er problemer med PFAS-forurening fra andre kilder end brandøvelsespladser.

Igangsatte initiativer

Jeg har noteret mig, at regioner og kommuner er i gang. På nuværende tidspunkt har nogen kommuner henvendt sig til Fødevarestyrelsen for at få undersøgt kød eller græs fra lokaliteter. I disse undersøgelser blev der ikke fundet PFOS.

I december 2019 sendte jeg et brev til EU-kommissionen sammen med ministre fra en række andre EU-medlemslande, hvori vi understregede, at vi har et fælles ønske om en "EU action plan" for PFAS.

Derfor er der nu et stort arbejde i gang, hvor Danmark i EU arbejder sammen med en række andre lande om et EU-forslag om at forbyde alle ikke-samfundskritiske anvendelser af PFAS-forbindelser. Og til januar fremsætter det europæiske kemikalieagentur et forslag om at forbyde al PFAS i brandskum.

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet, EFSA, offentliggjorde i efteråret 2020 en endelig vurdering af skadeligheden af blandt andet PFOS. Vurderingen konkluderer, at stofferne er farligere end hidtil antaget. Den nye viden har vi taget til os.

Miljøstyrelsen har igangsat tiltag på forskellige områder, der også skal bidrage til at forhindre, at der kommer lignende situationer i fremtiden. Der er blevet fastsat nye, skrappe kvalitetskriterier for PFAS-forbindelser i grundvand og jord, og landets kommuner og vandforsyninger er blevet informeret om at følge et lavere vejledende drikkevandskvalitetskriterie, indtil der er fastsat et skærpet kvalitetskrav i drikkevandsbekendtgørelsen. Vi er desværre allerede nu bekendt med, at der er nogle få vandforsyninger, hvor det nye kvalitetskriterie er overskredet. Det er min forventning, at kommunerne er i dialog med Styrelsen for Patientsikkerhed og får sikret vandforsyningen fremover.

Miljøstyrelsen har udsendt et brev til alle kommunerne, hvori de præciserer, hvad der lovgivningsmæssigt gælder for slam, der udbringes på markerne og samtidig fastsætter en vejledende grænseværdi for PFAS i spildevandsslam. Grænseværdierne vil også blive skrevet ind i Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål.

Vandforsyningerne har siden 2015 kontrolleret drikkevandet for PFOS og andre PFAS-forbindelser, hvis der i indvindingsoplandet har været viden om, at der er arealer, der er eller kan være forurenede med PFAS. Siden 2017 har der været krav om at kontrollere drikkevandet for PFAS. Nu arbejder Miljøstyrelsen på, at grundvand også skal screenes for PFOS i grundvandsovervågningsprogrammet GRUMO.

Som supplement til kommunernes kendskab til lokale forhold har Miljøstyrelsen i Det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur, NOVANA, siden 2008 overvåget vandmiljøet for PFOS. Miljøstyrelsen har nu afsat midler til ekstra målinger af PFOS i vandløb i 2021.

Afslutning

Jeg vil afslutte med igen at understrege, at jeg tager PFOS-forurening meget alvorligt. Slagelse Kommune har gennemført de første forureningsundersøgelser og undersøger, hvad der er sket og erstatningsansvarsforholdene i den konkrete sag. Miljøstyrelsen har indsamlet overblikket over brandøvelsespladser på nationalt plan for netop at finde ud af, om der kan være andre lignende sager andre steder i Danmark. Næste skridt er, at myndighederne handler på, hvilke tiltag der er nødvendige i de individuelle sager, så vi kan være sikre på, at der ikke er lignende sager, som den i Korsør.

Tak for ordet.